

SWEDISH A2 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SUÉDOIS A2 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SUECO A2 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 10 May 2004 (afternoon)
Lundi 10 mai 2004 (après-midi)
Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two passages for comparative commentary.
- Section B consists of two passages for comparative commentary.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative commentary.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La section A comporte deux passages à commenter.
- La section B comporte deux passages à commenter.
- Choisissez soit la section A, soit la section B. Écrivez un commentaire comparatif.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la Sección A hay dos fragmentos para comentar.
- En la Sección B hay dos fragmentos para comentar.
- Elija la Sección A o la Sección B. Escriba un comentario comparativo.

Välj del A eller del B.

DEL A

Analysera och jämför följande två texter.

Diskutera likheter och olikheter mellan texterna och deras tema(n). Kommentera därvid författarnas sätt att använda sådana element som struktur, ton, bilder och andra stilistiska grepp för att få fram det de vill förmedla med texten.

Text 1 (a)

Ronja Rövardotter är en lycklig saga, kanske Astrid Lindgrens lyckligaste. Borta är det övergivna barnet som står ansikte mot ansikte med sin ensamhet och sin ordlösa skräck. Borta är de vemodiga ramberättelserna från Mio, min Mio och Bröderna Lejonhjärta som är en halvhjärtad eftergift för realismens krav. ...

5 Borta är också Bullerbyböckernas litet förnumstiga flickighet. Borta är Pippi Långstrumps batteri av övernaturliga krafter som räddar henne ur varje besvärlig situation. Ändå är Ronja en återuppstånden Pippi, glad och stark som hon, men med flera bottnar i sin personlighet.

10 Aldrig våld kallade Astrid Lindgren sitt tal i Frankfurt 1978 då hon mottog Tyska Bokhandelns fredspris. Är det något konstruktionsfel på människoarten eftersom vi alltid tillgriper våld? frågar hon. Finns det någon möjlighet att förändra oss innan det är för sent? Hon svarar själv med att peka på barnen. Det är hos dem det måste börja. Grunden till en fredligare värld finns i hemmen. Barn som möter förtryck och våld växer upp till våldsutövare. Barn som mottas med kärlek och respekt får själva en kärleksfull inställning till omvärlden. Våldet är inget naturligt tillstånd. Det finns ett annat sätt att leva. Detta måste vi lära barnen i det mikrokosmos där vi själva har inflytande, hemma, i vardagen. Aldrig våld! Blir Astrid Lindgrens slutsats.

15 I denna anda växte Ronja Rövardotter fram. Det blev ingen beskäftig flickbok om snällheten som tog hem spelet till slut. ... I Ronja Rövardotter fullföljer Astrid Lindgren sin fantasifulla gestaltning av ondskans och godhetens kamp från Mio, min Mio och Bröderna Lejonhjärta. Sambandet är iögonenfallande, men också skillnaderna. Med Ronja Rövardotter har något nytt brutit in i Astrid Lindgrens sagovärld.

Ur Maria Bergom-Larsson: Astrid Lindgren – en kärleksförklaring
i Kvinnornas Litteraturhistoria (1983)

Text 1 (b)

Finns det då verkligen, i ett stort författarskap som Selma Lagerlöfs, en urberättelse? En längst in? Ellen en djuphavsström - är inte det den riktiga bilden - som plötsligt går upp till ytan men hela tiden finns i författarskapets hav?

Jag läser väl Selma Lagerlöf på ett annat sätt i dag än den gången när jag började läsa
5 henne, som barn. Det var ju mest "Jerusalem", första delen, och det blev många
genomläsningar. Den andra delen tyckte jag aldrig om. Detta med upplevelserna i
Jerusalem stämde inte med min bild av Det Heliga Landet, vars geografi jag på den tiden
kunde bättre än Sveriges. Men Nils Holgersson fick ju mig att fatta att Sverige var så där
10 stort, och skilde sig så dramatiskt från Hjoggböle (P O Enquists barndomsmiljö), i norra
Västerbotten. Hon var på det sättet en geografisk ögonöppnare. Men hon var ingen helt
igenom snäll sagotant. "Gösta Berling" var en lika konstig som grym historia om ett
egendomligt folkslag som hette Värmlänningarna, som söp och spelade kort. Och
"Körkarlen" var ohygglig och bekräftade det. Men Selma själv var heller ingen
15 okomplicerad gestalt. Det fanns en novell i "Kristuslegender" som handlade om de små
pojkar Judas och Jesus. Och Judas försökte göra vackra lerfåglar, men de blev bara
klumpiga och fula, medan Jesus nästan utan att anstränga sig skapade skimrande
färgsprakande lerfåglar som kunde flyga. Och Maria sa till den lille Judasgrabben att det
lönade sig inte att han försökte. Han skulle ändå aldrig kunna.

Hur grym var inte Maria! Och Selma Lagerlöf tycktes lika grym och orättvis mot
20 Judaspojken som försökte så desperat. Jag förstod knappast att Selma ville säga: att skapa
stor konst är grymt, och somliga kan inte. ...

Kanske borde jag ha förstått redan då, när jag läste historien om lerfåglarna, att man
bör ta Selma Lagerlöf på allvar. Och jag har, när jag försökt urskilja det jag tänker på som
"den Lagerlöfska urberättelsen", velat ta henne på allvar, eftersom det är möjligt att det
25 finns en urberättelse i varje människa, alltså hos alla människor och inte bara författare.
En innersta, den som allt det andra bara är förklädnader av.

Ur Bildmakarna (1998) av P O Enquist, en efterskrift till författarens drama Bildmakarna, som
handlar om tillkomsten av filmen Körkarlen och Selma Lagerlöfs komplicerade relation till
alkoholismen, som är ett tema i hennes berättelse Körkarlen.

DEL B

Analysera och jämför följande två texter.

Diskutera likheter och olikheter mellan texterna och deras tema(n). Kommentera därvid författarnas sätt att använda sådana element som struktur, ton, bilder och andra stilistiska grepp för att få fram det de vill förmedla med texten.

Text 2 (a)

Det finns något i resandet som erinrar om de första människornas belägenhet: allt är nytt, och det är inte säkert att jordskorpan håller. Resan är ett ovisst företag, den står i motsättning till alla borgerliga dygder. Den är ett försök att vidga horisonten, att lämna det invanda, inhägnade.

- 5 Resenären är en människa som både hungrar efter drömmar och efter verklighet. Ibland förenas de mirakulöst, inte minst vid ankomsten, i de svindlande ögonblick då allt vibrerar och glänsar som om det var Skapelsens morgon. Att resa är både att söka en stilla punkt, där sanningen finns, och att söka en vidgning som nästan kan spränga jaget. ... Någonstans inom sig vill man inte resa, och vet samtidigt att man måste. Det är en tvekan
- 10 inför det ovissas avgrund som liknar författarens tvekan inför det vita arket. I hjärtat hos varje resenär finns, tror jag, en liten vitglödande punkt av rädsla. Jag märker det hos mig själv, hur jag blir allvarsammare före uppbrottet, försätter mig i ett beredskapstillstånd nära paniken. Att resa är att bli till men också att förgås en smula.

- 15 Resans mening är befrielse och utsatthet. Man bryter de snäva cirklar man inskrivits i och går in i ett spänningsfält. Man utsätter sig för prov som man inte vet, om man kommer att bestå. Man kan krossas, när man konfronteras med de villkor många människor existerar under, eller man kan förhärda sig. ...

- 20 Vi söker inte bara skönhet och förändring på vår resa. Vi vill också nå fram till de andra, främlingarna, och förstå något av deras värld. Samtidigt söker vi oss själva där ute. Man reser bort för att slippa sig själv och för att bli en annan. Men man reser också till sig själv, till någon som man inte tidigare har erkänt eller vågat vara.

Ur *De fjärran ländernas närhet* av Folke Isaksson, författare och kulturskribent, f 1927

Text 2 (b)

Icke ens under min första utlandsresa sommaren och hösten 1946 mister jag min oskuld. ...

Det är så mycket annat som händer. Nya bilder av städer, landskap, människor sköljer över mig. Intryck nitar sig fast i skallen. Mängder, mängder, otroliga mängder av
5 förnimmelser upptas av den mjukt känsliga själen. Jag upptäcker världen, den verkliga, råa, hårda, grälla, bjärta världen, inte den "neutrala", skyddade, tryggt borgerliga. Som min reskamrat Arne Pettersson- Bäverman framhöll, när vi i januari 1987 dryftade våra
upplevelser, begrep vi nu först hur världen verkligen var funtad, den var inte längre några
10 journalfilmer. I den meningen - och vad mig själv beträffar endast i den meningen - var det genom denna resa vi förlorade vår oskuld.

Sturm- und Drangfärden ut i Europa företas av mig, Lars Ove Ardelius, Arne Pettersson och en ung man vid namn Rolf Gauffin, som jag senare förlorat kontakten med.

Vi startar i augusti 1946 och vårt mål är Paris, alla konst- och kulturentusiasters Mecka. Efter att ha liftat ner genom Sverige – med en övernattning på polisstationen i Jönköping –
15 far vi den 9 augusti från Hälsingborg över till Danmark, fullastade med amerikanska cigaretter och annan lämplig valuta, iförda gandhiskycken (lätt regnrock av poplin) och med troskyldiga svenska studentmössor på skulten.

Redan den första stora utlandsstaden, Köpenhamn, slår eller snarare klappar oss med häpnad. Så annorlunda allting är, så slitet och så fritt. ...

20 På initiativ av den alltid påhittige Rolf Gauffin ska vi nu åka med en fiskbil ner till Hamburg. Där placerar vi oss högst upp på den nerfrusna lasten, med utländska sedlar insydda i byxorna och fullpackade ryggsäckar. Hela tiden är vi i fara att glida ner men håller oss fast med naglar och tänder och luktar sedan torsk i veckor. ...

Till pilgrimsålet Paris anländer vi den 20:e augusti och stannar där några veckor med
25 bostad först på svenska studenthemmet i universitetskvarteren. Naturligtvis är vi omåttligt lyckliga över att så här strax efter kriget vara framme i det mångbesjungna Frankrike, därtill i "konstens huvudstad". Men själva ankomstdagen vägrar den rätta feststämningen att infinna sig. Vi köper Champagne av märket Piper Heidsieck och tömmer den ur emaljuggar eller tandborstglas. Det känns inte alls som det ska, vilket särskilt Arne
30 minns:

– Var det inte märkvärdigare än så här att dricka champagne!

Ur Upptrappning (1988) av Hans Granlid, författare och litteraturhistoriker (1926-1999)
